

і у формі проведенні богослужінь (у харизматів вони яскраві, з використанням різної музики (причому допускаються різні стилі і напрями). Зовнішній вигляд, відношення до матеріального благополуччя, сімейні відносини, окремі аспекти харизматичного богослів'я (до прикладу «євангеліє процвітання») є неприйнятними для консервативних п'ятидесятників.

Отже, реалії кінця XX – початку XXI ст. засвідчують, що у Волинському регіоні відбуваються істотні інституціоналізаційні процеси у п'ятидесятництві. Ці конфесії демонструють свою здатність швидко адаптовуватися до місцевих умов та соціальних потреб суспільства, не втрачаючи при цьому своїх іманентних ознак. Проте, п'ятидесятництво залишається різноманітним. Певний рух цієї релігійної течії, кожний лідер можуть мати своє бачення стилю богослужінь і форму прояву «духовних дарів», що зрештою стає причиною богословських дискусій у середовищі цієї конфесії.

Література

1. Лункин Р. Пятидесятники и харизматы: единство в многообразии. [Електронний ресурс] / Р. Лункин – Режим доступу: <http://www.invictory.com/news/story-3923.html>.
2. Матин Д. Пятидесятничество: транснациональный волонтаризм в глобальном религиозном хозяйстве / Дэвид Матин // Государство религия церковь в России и за рубежом. – М. : Издательский дом «Дело», 2012. – № 1[30]. – С. 165-189.
3. Мокієнко М. М. Особливості трансформації п'ятидесятницьких релігійних центрів в країні (1988–2004 рр.) // гл. ред. Турченко Ф. Г. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету: журнал. – Запоріжжя : Просвіта. – Вип. 21. – С. 268-274.
4. Сердиченко П. В. Централізація – це гарантований успіх // Благовісник. Часопис Союзу Християн Віри Євангельської України – Київ, 1995. – № 1. – С. 2-4.
5. Християнська церква Спасіння [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://spasinnya.com>.
6. Яроцький П. Л. Кордони країн і кордони релігій // Релігія – світ – Україна. Колективна монографія в 3-х книгах за науковою редакцією професорів А. Колодного і Л. Филипович. Книга III: Релігійні процеси в перспективі їх виявів // Українське релігієзнавство. – К., 2012. – № 61. – 550 с. – С. 8-34.

Людмила Горохова (Житомир, Україна)

ОСВІТА І НАУКА В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВИЙ РОЗВИТОК VS ГЛИБОКИЙ ЗАНЕПАД

Соціокультурна ситуація у світі загалом та в Україні зокрема свідчить про те, що освітня та наукова сфери потребують докорінних змін у контексті викликів XXI століття. Суперечливість та масштабність сучасних подій створює різноманітні проблеми, захоплюючи особистісний простір людини. Прагнення підприємця отримати максимум доходу і задовольнити власні інтереси спонукають його на свій страх і ризик вибирати, де і коли, що і скільки, як і для кого виробляти. Сьогодні, освітня та наукова галузі, як і інші сфери суспільного розвитку, опинилися в умовах ринкової конкуренції. Освіта і наука – специфічні галузі, заклади й установи яких продукують освітні та наукові послуги, створюють приватні та суспільні блага й виступають на ринку в якості корпорацій. Необхідність дослідження сучасних підходів до формування конкурентних стратегій зазначених установ і вдосконалення організації їхньої діяльності, а також розробка заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності запропонованих ними послуг, зумовили актуальність досліджуваної проблеми.

Актуальність досліджуваної проблеми засвідчує значна кількість публікацій педагогів, соціологів, філософів та науковців інших галузей, зокрема таких як: В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, О. А. Дубасенюк, В. С. Журавський, С. І. Здіорук, В. Г. Кремень, В. І. Луговий, М. І. Михальченко, С. М. Ніколаєнко, П. Ю. Саух, М. Ф. Степко, В. А. Яблонський та інші. Зважаючи на те, що нині процес модернізації сучасної освіти й запровадження сучасних технологій та інновацій набуває значних обертів метою статті є не лише аналіз окресленої

проблеми в контексті світових та євроінтеграційних процесів, а й пошук новітніх шляхів модернізації та конкуренції в системі освіти та науки України.

Аналізуючи проблеми модернізації сучасної освіти, П. Саух відмітив, що: «абсолютна більшість зарубіжних учених зазначає, що нинішня система освіти не відповідає вимогам часу. Її жорстко критикують та моделюють новий образ, адекватніший сучасній соціокультурній ситуації. Але й неklasичні обриси нового образу освіти не завжди вселяють надію, що ми на правильному шляху. Орієнтація на ринок праці витісняє з освітянської сфери розуміння унікальності особистості, її високого призначення, роль таланту й обдарованості. Освіта стає знеособленою» [7, с. 3]. Прикладом конкуренції у сфері вищої освіти є суперництво між державною та приватною її складовими. Як в науковому дискурсі, так і в суспільній думці можемо зустріти протилежні підходи щодо співвідношення між зазначеними складовими освітньої галузі. Від думок про те, що приватна освіта (котра дискредитувала себе) має взагалі вийти з ринку освітніх послуг до тверджень про те, що в умовах ринкової економіки в освіті повинен домінувати приватний сектор, а частка держави поступово скорочуватися. Проте зазначений поділ на приватну і державну освіту можна вважати дещо умовним, оскільки значна частина державних ВНЗ надає комерційні послуги, а викладачі державних вузів активно включені в освітні процеси приватних навчальних закладів. До прикладу, згідно інформації Єдиної державної електронної бази з питань освіти [2] станом на 17.07.2014 року мережа вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації налічувала 803 заклади, з них : державної форми власності – 415 закладів, комунальної форми власності – 221, приватної форми власності – 167, у яких навчально-виховний процес забезпечували майже 14,4 тис. докторів наук та понад 71,4 тис. кандидатів наук і майже 12,7 тис. професорів та 48 тис. доцентів.

У той же час, окремі кроки, зокрема надання у 2014 році МОН України університетам автономії, теж мали певний вплив на їх модернізацію та конкурентоспроможність. На думку экс-міністра освіти і науки Сергія Квіта «Університет не повинен буде тепер затверджувати в міністерстві штатний розклад і буде його формувати так, як вважає за потрібне. Якщо штат буде роздутим, то фінансово університет просто може стати неконкурентоспроможним, тому вузам необхідно буде прораховувати необхідну саме йому кількість співробітників. Що стосується фінансової автономії, то це, перш за все, дозвіл на виведення університетського спецфонду з Держказначейства на депозитні рахунки в банках. Дуже великий простір для академічної автономії, яку перш за все буде видно в якості університету – це буде проявлятися в змістовному і якісному викладанні, проведенні наукових досліджень. Автономія – це не тільки права, а й відповідальність. Саме відповідальність за якість освіти ми покладемо на університет» [3]. Про результативність таких кроків ми можемо говорити аналізуючи стан і тенденції розвитку сучасних університетів. Сам же экс-міністр, оцінюючи свою роботу на засіданні Атлантичної ради (США) 23 травня 2016 року зазначив : «Після Революції Гідності, у період з 2014-го по 2016-й рік, я очолював Міністерство освіти і науки України. Тому досить легко можу зробити огляд основних змін, досягнень та перешкод, з якими стикається Україна в реалізації освітніх реформ. Нашими головними пріоритетами були: забезпечення доступу населення до якісної освіти, децентралізація управління галуззю, автономія навчальних закладів, дерегуляція, де бюрократизація, партнерство держави і приватного сектору та демократичне управління. Революція підняла високу планку для освітніх реформ в Україні. Ми були готові до викликів, які нам були кинуті, незважаючи на економічну кризу та вимогливість громадян до Уряду» [6]. Досить складно дати однозначну оцінку цієї ситуації, оскільки кожна із реформ має свої наслідки, переваги і недоліки.

Вища освіта у цивілізованому світі, на думку В. Яблонського, є не просто способом реалізації фахових потреб особистості, вона в значній мірі перевтілюється в духовну необхідність суспільства: «вища освіта останнім часом стала менш якісною, переважна більшість випускників вищих навчальних закладів виявляються не конкурентоспроможними на Європейському ринку праці, випускникам східноєвропейських університетів тут пропонують просто фізичну роботу. Це спонукало провідні університети Європи об'єднати

свої зусилля в рамках укладеної Болонської Конвенції і започаткувати великомасштабну реформу шляхом створення зони європейської освіти та науки» [9]. Державна освіта базується на традиціях, наукових школах, але, зазвичай, державні ВНЗ мають відповідну матеріально-технічну базу, соціальну інфраструктуру. Актуальними проблемами державної освіти є невідповідність структури підготовки спеціалістів ринковому попиту; жорстка прив'язка до бюджетного фінансування; обмеженість коштів; складні процедури акредитації та ліцензування спеціальностей; необхідність узгоджень програм; певна бюрократизація навчального процесу. Приватні ж ВНЗ пропонують більш гнучкі види і форми навчання, у них відсутні часткові формальні обмеження на проведення комерційної діяльності, які притаманні державним освітнім закладам. У таких вузах, як правило, швидше реагують на ринковий попит, змінюючи навчальні плани і запроваджуючи нові спеціальності, у них більш гнучка система оплати, що дозволяє «переманювати» студентів. У той же час, приватні навчальні заклади працюють переважно в орендованих приміщеннях, у них відсутні науково-освітні школи, не вистачає педагогічних кадрів високої кваліфікації. Тому відкриття нових комерційних ВНЗ популяризує пропозицію неякісних послуг, а іноді – квазіпослуг, які не тільки не відповідають сучасним потребам, а й створюють негативний імідж освітньої галузі в цілому.

Можливо переваги обох форм освіти є одночасно чинниками підвищення їхньої конкурентоспроможності, а недоліки наявні в обох секторах – скорочують можливості ефективної участі в конкуренції й спонукають до рішучих дій. Ефективна і конкурентоспроможна стратегія діяльності освітнього закладу має будуватися на поєднанні методів науково обґрунтованого прогнозування, гнучкого планування та адаптованих до реальної ринкової ситуації маркетингових механізмів, які базуються на наступних принципах: інновацій, диверсифікацій освітніх програм, синергетичної ефективності, безперервності освіти, просування освітніх послуг, управління якістю. Слушною з цього приводу є думка П. Сауха про те, що «сьогодні у світі за нашу інтелектуальну і політичну підтримку змагаються три моделі освіти: класична (фахова), некласична (ліберальна) і постнекласична. Найпоширенішою серед них є класична. Вона найповніше задовольняє потреби індустріального суспільства і є випробуванним механізмом тиражування спеціалістів, які мають професійно зорієнтовані вміння і готові до ринку найманої праці» [7, с. 100–101]. Загострення конкурентної боротьби на ринку праці й освітніх послуг об'єктивно призводить до ситуації, коли необхідно вирішувати питання коригування та координації освітньої політики з урахуванням ринкових, економічних особливостей території та діяти «на свій страх і ризик».

Сучасному пересічному громадянину складно також пояснити важливість і необхідність розвитку не лише освіти, а й науки в країні, якщо вона претендує на означення «цивілізована». Найпотужніші країни світу дбають про високий рівень розвитку кожної ланки наукової сфери. Оскільки держави, котрі володіють розвинутою наукою та передовим виробництвом, мають можливість увійти до групи елітних країн сучасного світу та посісти панівне місце у світових рейтингах. Оскільки Україну складно віднести до розвинених країн, питання необхідності розвитку й адекватного фінансування наукової сфери стоїть дуже гостро. Нині, коли країна вже декілька років перебуває в стані фактичної війни, проблема актуалізувалася ще більше. Наприклад, нашим військовослужбовцям потрібна сучасна зброя, але ж бракує часу на виробництво, тому її доцільніше купити або купити розроблені новітні технології і негайно виробляти, залишаючи поза увагою досягнення вітчизняних науковців.

Наразі українська наука знаходиться у депресивному стані, існуючи значною мірою на тій базі і в тій залишковій конфігурації, які перейшли у спадок від радянських часів. Протягом всіх років незалежності кількість науковців та наукових установ в Україні зменшувалась, головними причинами чого були економічна криза й недостатнє фінансування. Протягом 1991 – 2014 рр. кількість працівників наукових установ в Україні зменшилась у 4,1 рази, а кількість безпосередньо зайнятих науковою діяльністю дослідників – у 4,5 рази. В останні роки тенденції погіршились, зокрема протягом 2015 року в Україні закрилося близько 90 наукових установ. Фінансування науки в Україні, з урахуванням інфляції, після обвалу в першій половині 90-х практично не зростали. Частка

ВВП, яку витрачали на підтримку науки майже невпинно зменшувалася. У 2015 році бюджетні видатки на наукові дослідження зменшилися до безпрецедентно низького показника – 0,248 % ВВП, в бюджеті на 2016 рік було закладено ще менше. В той же час в решті країн, протягом цих десятиліть, видатки на науку майже постійно зростали. Якщо ще у 1992 році здобутки українців випереджували усі країни пострадянського простору, крім Польщі. Тепер продуктивність роботи українських науковців у п'ять разів нижча, ніж в Ірані чи Туреччині, і майже вдвічі менше, ніж у Румунії.

Чинниками, які гальмують розвиток вітчизняної наукової сфери є не тільки незадовільний рівень фінансування й відсутність належної матеріально-технічної бази чи недосконалість нормативно-правових та організаційних чинників її функціонування, а й великий обсяг навчально-педагогічного навантаження викладачів, яке практично не залишає часу на наукову роботу та відсутність загально визнаних критеріїв оцінки результатів діяльності наукових співробітників. Крім того, спостерігається постійний відтік науковців з України, переважно це спеціалісти біологічних, фізико-математичних і медичних наук, віком 30-40 років. Аналітичні дослідження свідчать, що найближчими десятиліттями Україна не зможе повернути собі те місце, яке посідала у світовій науковій спільноті 20 років тому. Попри те, що в прийнятому Верховною Радою України новому «Законі про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року залишилась норма, згідно з якою держава має виділяти на науку не менше 1,7 % ВВП, реально закладені видатки державного бюджету складали лише 0,16 % очікуваного ВВП. При цьому, зменшуючи видатки на науку, уряд вимагав збільшення рівня заробітної плати, що змушувало наукові установи скорочувати робочі дні та звільняти науковців, щоб вкластися у постанови уряду. Згідно із законом при Кабінеті Міністрів України створюється Національна рада України з питань розвитку науки і технологій.

Мета створення ради – забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації єдиної державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності. Члени цієї ради будуть представляти усі галузі світової науки і їх діяльність буде спрямована в першу чергу на переатестацію інститутів НАН України. Згідно із законом Україна позбавляється радянського ступеню кандидат наук, заміщуючи його прийнятим в усьому світі PhD.

Незважаючи на труднощі й перипетії, все ж таки, станом на червень 2016 року Україна зберігає потужний інтелектуальний потенціал, який здатний до генерації наукових ідей світового рівня, має сильні наукові школи з математики, інформатики, фізики, хімії, медицини, ядерної фізики, радіоелектроніки, біотехнології, розробки нових матеріалів, інформаційних технологій, засобів зв'язку та телекомунікації. Україна входить до вісімки країн світу, які спроможні забезпечити повний цикл проектування та виробництва авіакосмічної техніки, до п'ятірки країн світу з повним циклом виробництва танків та до десятки найбільших суднобудівних країн світу [10]. В Україні розвинуті також інші високотехнологічні галузі промисловості, зокрема виробництво важкого машинобудування, енергетичного устаткування, приладобудування. Крім того, 5 квітня 2017 року при Кабінеті Міністрів України створено Національну раду України з питань розвитку науки і технологій. Основними завданнями останньої є забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні й реалізації єдиної державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні повинна сприяти концентрації та орієнтації науки на виконання найбільш важливих завдань, а управління науковою діяльністю будуватися за територіально-галузевим принципом.

Маємо надію, що зазначені кроки призведуть до позитивних наслідків у процесах модернізації сучасної освітньої галузі, а думка Є. Пінчука про те, що «засадничою характеристикою вітчизняної системи освіти, яка здатна сприяти її розвитку та входженню України в глобальний освітній простір, є відкритість освіти новим цивілізаційним цінностям і викликам співробітництва, що відповідають і специфіці глобального відкритого інформаційного суспільства, і напряду глобальних перетворень у світі, і споконвічним

культурним традиціям української освіти» [5, с. 6] слугує цьому підтвердженням. Звісно, проблема якості вищої освіти, на думку П. Сауха, «може бути розв'язаною лише за умови загальнодержавного, системного підходу на основі нової, науково обґрунтованої парадигми. ... Досягнення цієї мети потребує осучаснення філософсько-аксіологічних засад вищої освіти, обґрунтування і впровадження нового менеджменту якості освіти» [7, с. 376].

Перш ніж перейти до висновку, хочемо зауважити що не втрачає своєї актуальності зміст Національної доктрини розвитку освіти, в якій ще у 2002 році було зауважено що «Актуальним завданням є забезпечення доступності здобуття якісної освіти протягом життя для всіх громадян та далі утвердження її національного характеру. ... Критичним залишається стан фінансування освіти і науки, недостатнім є рівень оплати праці працівників освіти і науки» [9]. А отже, проблема все ще залишається відкритою і потребує вирішення, адже «вища освіта має бути фундаментальною, базуватися на сучасних досягненнях науки, здійснюватися за новітніми педагогічними технологіями. Професійно підготовлений фахівець – це особистість, громадянин з високим рівнем культури, морально-духовними цінностями. Суспільно неконтрольований розвиток техніки й технології, упровадження масштабних технічних проектів спричинили глобальну кризу цивілізації. Вихід з неї можливий лише шляхом здійснення освітньо-інтелектуальної, освітньо-виховної модернізації в системі освіти, й передусім у професійній освіті [1, с. 256]. Слушною є також думка П. Сауха про те, що «першим кроком освітньої політики мала б бути, на наш погляд, її детальна інвентаризація та оптимізація мережі вищих навчальних закладів. .... Критерієм процесу оптимізації має бути ефективність і якість освітньої та наукової діяльності вищого навчального закладу. Адже рівний і справедливий доступ у випадку неякісної освіти втрачає будь-який сенс» [7, с. 41]. На наш погляд, і досі в Україні залишаються відкритими питання випереджального, інноваційного розвитку освіти, а система концептуальних ідей та поглядів на стратегію і основні напрями розвитку освіти у першій чверті XXI століття, окреслена у Національній доктрині розвитку освіти, перебуває у стадії розробки як у державному, так і в приватному секторі.

Важливими є подальші дослідження теоретичних підходів до організації та управління конкурентоспроможністю на ринку освітніх та наукових послуг. Актуальність і необхідність обговорення вищевикладеного матеріалу не викликає сумніву, особливо на сучасному етапі. Необхідність розширення діапазону можливостей та глибинної структуризації освітньої і наукової складових потенціалу нації, є навіть не потребою чи вимогою, а єдиним можливим вектором розвитку країни, елементом виживання. Адже майбутнє нашої держави і суспільства залежить від прийнятих вже сьогодні рішень, від правильно обраних шляхів і стратегічних напрямків піднесення України на нові щаблі суспільного, політичного та економічного розвитку. Саме тому досліджувана проблема та її окремі аспекти на конкретному етапі розвитку потребують актуалізації і подальших наукових розвідок.

Література

1. Дубасенюк О. А. Модернізація системи освіти в Україні в умовах сучасних глобалізаційних процесів // Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : монографія / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Віктора Огневюка, Світлани Сисоєвої. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2013. – С. 253–262.
2. Інформація з Єдиної державної електронної бази з питань освіти станом на 17.07.2014 / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=1486>
3. Міністр освіти: «відповідальність за якість освіти ми покладемо на університети». Інтерв'ю Міністра освіти і науки України Інтернет-виданню «Апостроф» / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=3458>
4. Модель реформування вітчизняної університетської освіти / П. Саух // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2013. – Вип. 3–4. – С. 41–45.
5. Пінчук Є. О. Модернізація української системи освіти як теоретико-філософська і практична проблема : автореф. дис. ... докт. філос. наук / Пінчук Євген Анатолійович, 2010. – 26 с.
6. Парадокси пострадянського світу: освіта і наука України в контексті нинішньої політичної ситуації. / Переклад тексту доповіді экс-міністра освіти і науки Сергія Квіта на засіданні Атлантичної

ради 23 травня 2016 р. у Вашингтоні / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://vnz.org.ua/statti/9258-dopovid-sergija-kvita-na-zasidanni-atlantychnoyi-rady>

7. Саух П. Ю. Сучасна освіта : портрет без прикрас : монографія. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 382 с.

8. Указ Президента України «Про національну доктрину розвитку освіти» / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>

9. Яблонський В. А. Щодо концепції реформування вищої освіти в Україні / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.anvsu.org.ua/index.files/Articles/Jablonskiy1.htm>

10. Матеріали МОН України до слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти з питання «Законодавче забезпечення розвитку Національної інноваційної системи: стан та шляхи вирішення», червень 2016 / [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-08-25/6066/nmo-983.pdf>

Олександра Дубасенюк (Житомир, Україна)

ІНТЕГРАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ І НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ

У законі України "Про освіту" зазначається: "метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями". У "Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті" наголошується, що "головна мета української системи освіти – створити умови для розвитку самореалізації кожної особистості як громадянина України, формувати покоління здатні навчатися впродовж життя, створювати й розвивати цінності громадянського суспільства". Отже, в державних освітніх документах йдеться про цілісний розвиток: 1) гармонійної особистості як трансцендентного суб'єкта; 2) громадянина як патріотичного суб'єкта; 3) компетентного фахівця як суб'єкта діяльності [2].

Такий підхід передбачає цілісний й комплексний розгляд зазначеного процесу (С. Гончаренко, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Ничкало, Л. Лукьянова, Г. Філіпчук та ін.), у напрямі формування особистості, громадянина і фахівця, який має досліджуватися у площині загальних методологічних принципів вивчення й аналізу особистісної, ціннісно-ідеологічної і діяльнісної життєвих сфер людини. На цій основі формулюється комплексна, синергетична за своєю сутністю мета неперервного розвитку людини, зокрема і фахівця-професіонала, що виявляє метакомплексний характер сучасного педагогічного дослідження. Останнє передбачає залучення гуманітарних, природничих наук та шляхів дослідження проблеми неперервного розвитку людини (як особистості, професіонала і громадянина), що в ідеалі має поєднувати у загальному дослідницькому просторі фундаментальні та прикладні науки, науково-теоретичні стратегії пізнання світу, знаннево-фактологічний і морально-ціннісний аспекти педагогічної реальності, навчання та виховання.

Виникає потреба в інноваційній трансформації сучасної освіти XXI століття, що охоплює провідні концепції: традиційну (оволодіння базовими знаннями, вміннями і навичками; вивчення і засвоєння академічних знань), раціоналістичну (опора на знання як упорядковану сукупність об'єктивних фактів на основі створення ефективної інноваційної технології) та гуманістичну (необхідна умова для особистісного самовираження, самоствердження людини, можливість найбільш повно й адекватно відповідати природі людського "Я").

Активізація сучасного інноваційного руху в Україні сприяє становленню авторських шкіл інноваційного типу (М. Гузика, О. Захаренка, А. Сологуба, М. Чумарної та ін.),